San Galgano: meč v skali

Vsakdo pozna zgodbo o vitezih okrogle mize, kralju Arturju in o njegovem meču Ekskaliburju, ki ga potegne iz skale in s tem postane vodja Sarmatov v boju s Sasi, da imajo pravi meč v skali tudi Toskanci, pa le malokdo. Legenda govori o Galganu Guidottiju (1148–1181), rojenem v Chiusdinu, sinu fevdalnega gospodarja Chiusdina.

samostan sv. Galgana

Vročekrvnemu in divjemu mladeniču hitre jeze, ki stalno dokazuje tlačanom in kmetom, kdo je gospodar, njihovih zemljišč kot žena in hčera, se nekega dne prikaže nadangel Mihael in mu pokaže pot k odrešitvi in tudi kam bi moral iti. Kot kaže, je Mihael dovolj prepričljiv, da se Galgano res odpravi do jame in postane puščavnik.

Družina in prijatelji so presenečeni, prepričujejo ga, naj se vrne, tudi mati ga prepričuje, naj se poroči z lepo zaročenko – prepriča pa ga, da Galgano obleče svoja plemiška oblačila in da se odpravi poslovit od svoje zaročenke. Na poti Galganov konj nenadoma obstane, Galgano pade na tla in ko se pobira, ga nagovori angelski glas, ki se mu ne more upreti in mu sledi do divjega hriba Siepi pod Chuisinom. Na vrhu hriba zagleda okroglo svetišče z Jezusom in Marijo, obkrožena z apostoli. Glas ga zaprosi, naj spleza na hrib in ko je na vrhu, privid izgine. Glas mu še prigovarja, naj se odpove posvetnim radostim, a Galgano odvrne, da je to tako lahko kot z mečem razklati skalo. Zamahne z mečem, misleč, da ga bo na skali zlomil, a se meč zarije v kamen kot v maslo in je tam še danes. Tudi Galgano ostane tu in živi v revščini vse do svoje smrti leta 1181, družbo pa mu ne delajo le divje živali, ampak ga obiskujejo tudi okoliški kmetje in gosposka, prikaže in izziva pa ga tudi hudič, preoblečen v duhovnika.

meč v skali

samostan sv. Galgana

Galgano je že leta 1185 kanoniziran, cistercijanci pa mu še istega leta zgradijo čudovito okroglo romansko svetišče. V svetišču je še danes meč v kamnu. Sv. Galgano je v visokem srednjem veku izredno popularen svetnik (baje mu iz glave še naprej rastejo čudoviti svetli kodri – glava je zdaj v Chiusdinu), zato v bližini cistercijanci zgradijo nov samostan z veliko in čudovito gotsko cerkvijo, od katere pa so danes le še stene. Po treh ali štirih stoletjih zanimanje zamre, cistercijanci se odselijo, cerkev in samostan začneta propadati, okolico pa zaraste trava – a ne toliko, da si tega kraja ne bi mogli ogledati.

Danes si lahko ogledate le ruševine cistercijanskega samostana (1218) ter v romanskem stilu zgrajene rotunde (1182–1185) z grobnico sv. Galgana in mečem v skali – rotunda precej spominja na grobnico Cecilije Metella na Apijevi cesti v Rimu (I. stol. pr. n. št.).

Samostan in grobnica ležita v ozki dolini reke Merse, obkrožene s strmimi bregovi okoliških gora in z vsaj tremi kraji, vrednimi ogleda – Chiusdino, Monticiano in Montieri, dobrih 20 km jugozahodno od Siene, do tja pa se iz Siene pripeljete po pokrajinski cesti SP73.

(besedilo: Milan Selan:, fotografije: Arkolonavti)